

06.07.2020

Liikenne- ja viestintäministeriö

Viite: Lausuntopyyntö VN/1631/2020-LVM-117

Älykkään liikenteen verkosto ITS Finlandin lausunto taksisääntelyn korjauksia koskeviin lainsäädäntömuutosehdotuksiin

Älykkään liikenteen verkosto ITS Finland ry kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esitykseen ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Yleistä

Hallituksen esitys ja sen taustalla olevat selvitykset antavat hyvän kuvan taksisääntelyn toimivuudesta sekä muutostarpeista. Hallituksen esityksessä on esitetty monipuolisesti säädösmuutoksia taksipalveluiden turvallisuuden ja laadun sekä taksipalveluiden saatavuuden parantamiseksi sekä harmaan talouden torjumiseksi.

Liikennepalvelulain taksisääntelyn tavoitteena on ollut uusien digitaalisten palvelujen saaminen perinteisesti voimakkaasti säännellylle toimialalle. Lisäksi tahtotilana oli helpottaa uusien toimijoiden pääsyä markkinoille ja lisääntyneen tarjonnan ansiosta parantaa taksipalvelujen saatavuutta ja edullisuutta huomioiden kuluttajansuojia sekä palveluiden turvallisuus ja luotettavuus ja mm. harmaan talouden estäminen.

Kuten hallituksen esityksestä hyvin käy ilmi, tässä mennessä osa tavoitteista on toteutunut ja osan tavoitteiden saavuttaminen vaatii vielä lisätoimenpiteitä. On tärkeää huomata, että taksisääntelyn muutoksessa on kyseessä merkittävä muutos ja voimaantulosta on vielä aika melko lyhyt aika, joten markkina ja palvelut ovat vielä kehitysvaiheessa.

Liikkumispalvelut ovat suuressa roolissa sekä Suomen hallitusohjelmassa että EU:n Green Deal -ohjelmassa, jossa odotuksena on, että liikkumispalvelujen avulla voidaan päästä lähemmäksi erittäin kunnianhimoisia liikenteen päästötavoitteita. Tämän vuoksi on erittäin tärkeää, että samalla kun liikkumispalvelujen piiriin pyritään saamaan uusia toimijoita ja asiakkaita innovatiivisten liiketoimintamallien ja teknologioiden avulla, luotettavuus liikkumispalveluihin säilyy tai jopa paranee. Liikkumispalveluiden, ml. joukkoliikenne, pitää pystyä muodostamaan sellaisia asiakaslähtöisiä kokonaisuuksia, jotka houkuttavat kuluttajia siirtymään yksityisautoiluista palveluiden piiriin erityisesti kaupunkialueilla.

Taksipalveluiden turvallisuus ja laatu

ITS Finland korostaa taksin merkitystä osana koko liikennejärjestelmän toimivuutta ja liikenteen laajempaa palveluistumista, sekä erityisesti palveluiden turvallisuuden ja luotettavuuden merkitystä tässä kokonaisuudessa. Liikennepalvelulain uudistamisen keskiössä ovat olleet

06.07.2020

uudet liikkumispalvelut kokonaisuutena ja taksi on yksi tärkeä lenkki osana kokonaisuutta. Yleensä liikkumispalvelujen matkaketjut koostuvat useista erillisistä matkoista ja asiakkaan kannalta kokonaisuus on yhtä luotettava kuin sen heikoin lenkki. Lisäksi on tärkeää, että myös erityisryhmille löytyy luotettavia liikkumisen palveluita. Tämän vuoksi ehdotettuja täsmennyksiä liittyen taksipalveluiden turvallisuuteen ja laatuun voidaan pitää kannatettavina.

Taksipalveluiden saatavuus

ITS Finland pitää tärkeänä liikennepalvelulain 179 §:ään ehdotettuja tietojen toimittamisvelvollisuutta koskevia täsmennyksiä, jotka mahdollistavat viranomaisille tarkemman tilannekuvan ylläpitämisen palvelujen saatavuudesta. Samoin on kannatettavaa, että tietoja ehdotuksen mukaan jatkossa toimitetaan nykyistä paremman hintaseurannan ylläpitämiseksi. Samoin olisi hyödyllistä saada nykyistä tarkempaa tilannekuvaa siitä, millaisia palveluita millekin alueille syntyy.

ITS Finland yhtyy hallituksen ehdotuksen tilannekuvaan siitä, että alan toimintamallit tullevat vielä kehittymään sen suhteen, minkälaista yhteistyötä toimijoiden kesken tehdään saatavuuden varmistamiseksi hiljaisempina aikoina. Taksipalveluja on tarpeen kehittää toimialalähtöisesti paikallisesti ja alueellisesti. Lainsäädäntö mahdollistaa jo nykyisellään uudentyyppisten toimintamallien kehittämisen, esimerkiksi postin, tavarantoimituksen ja henkilökuljetuksia yhdistelemällä. Uudet liiketoimintamallit korostuvat erityisesti harvaan asutun ja pitkien välimatkojen etäisyyksien alueilla.

Harmaan talouden torjunta taksialalla

Hallituksen esityksessä on todettu, että lain suhteellisen vähäisen voimassa olon vuoksi myös vaikutuksia harmaaseen talouteen on vielä vaikea arvioida. Tässä vaiheessa esitetyt säännökset harmaan talouden torjumiseksi voidaan pääsääntöisesti pitää perusteltuina. Keinoja on tarpeen punnita toisaalta suhteessa ratkaistavaan ongelmaan ja toisaalta suhteessa markkinoille pääsyyn.

ITS Finland kannattaa ehdotettua tietojen sähköistä toimittamista ja varautumista reaaliaikatalouden digitalisoituun talousjärjestelmään siirtymiseen.

Palveluiden luotettavuuteen liittyy oleellisesti taksamittarisääntely, jonka uudistamisen yhtenä ajatuksena liikennepalvelulain säätämisen yhteydessä on ollut madaltaa markkinoille tulon kynnystä ja mahdollistaa myös sovelluspohjaisten ratkaisujen käyttö. Tavoite teknologiarippumattomuudesta ja uusien innovatiivisten mobiilipalvelujen saamisesta kuluttajien ulottuville on kannatettava, mutta samalla on varmistettava, että säilytetään liikkumispalvelujen luotettavuus erityisesti kuluttajan näkökulmasta. Markkinailmapiirin kannalta on tärkeää, että sääntely kohtelee reilusti ja tasapuolisesti kaikkia, niin uusia kuin vanhojakin toimijoita. Luotettavuuden ja vastuullisuuden on oltava toimijoille kilpailuetu, ei kilpailuhaitta.

ITS Finland pitää tärkeänä, että taksamittarisääntelyä uudistettaessa huomioidaan mahdollisimman pitkälle sekä teknologianeutraalius että mahdollisuus uusien liiketoiminta- ja hinnoittelumallien kehittämiseen ja varmistetaan markkinoiden kilpailullisuus.

06.07.2020

Lopuksi

ITS Finland kiinnittää huomiota siihen, että taksimarkkinoiden osalta kyseessä on edelleen kehittyvä markkina. Tämän vuoksi valvovien viranomaisten riittävä resursointi, tietojenvaihto viranomaisten välillä sekä tiivis yhteistyö viranomaisten ja toiminnanharjoittajien välillä ovat keskeisessä asemassa toimivien ja laadukkaita palveluita tarjoavien markkinoiden rakentamiseksi. Myös hankintaprosessin ja markkinavuoropuhelun kehittäminen Sote- ja Kela-kyytejä kilpailuttavien julkisten hankintayksikköjen taholta sekä parhaiden käytäntöjen jakaminen on kannatettavaa.

ITS Finland kiinnittää huomioita siihen, ettei nykyinen lainsäädäntö ota erikseen huomioon jakamistalouden palveluita, kuten eräissä muissa Euroopan maissa on tehty. Samoin osassa maita on tehty selkeä ero digitaalisesti ennakkoon tilattavien palveluiden sekä ns. perinteisen taksitoiminnan välillä. Jatkossa olisi tarpeen arvioida, miten jakamistalouden palveluiden käyttöön voitaisiin kannustaa nykyistä paremmin mm. sallimalla pienen korvauksen perimisen matkustajilta kulujen lisäksi.

Lopuksi ITS Finland kiinnittää huomioita siihen, että parhaillaan on liikennealalla käynnissä useita pitkälle tulevaisuuteen vaikuttavia hankkeita ja ohjelmia. Erityisesti tulee varmistaa, että liikenteen palveluistuminen ja digitaaliset ratkaisut ovat mukana, kun laaditaan fossiilittoman liikenteen tiekarttaa sekä ensimmäistä valtakunnallista 12-vuotista liikennejärjestelmäsuunnitelmaa.

Kunnioittavasti,

Laura Eiro
Ohjelmajohtaja
ITS Finland ry